

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.849/2019/12.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: . Kónya István, a tanács elnöke
. Soós László, előadó bíró
. Bartkó Levente, bíró

Az eljárás helye:

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2020. május 19.

Az ügy tárgya: vesztegetés elfogadásának büntette és más bűncselekmények

Terheltek: X. rendű
XV. rendű

Első fok: övárosi Törvényszék, 24.B.952/2015/160., ítélet, tárgyalás,
2018. január 18.

Másodfok: övárosi Ítéltábla, 5.Bf.221/2018/47., ítélet, tárgyalás,
2019. február 13.

Az indítvány előterjesztője: a X. rendű és a XV. rendű terhelt védői

Az indítvány iránya: a terheltek javára

Rendelkező rész

A Kúria a vesztegetés elfogadásának büntette és más bűncselekmények miatt I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a X. rendű és a XV. rendű terhelt védői által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Fővárosi Törvényszék 24.B.952/2015/160. számú, illetőleg a Fővárosi Ítéltábla 5.Bf.221/2018/47. számú ítéletét a X. rendű és a XV. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2018. január 18. napján kihirdetett 24.B.952/2015/160. számú ítéletével

- aX. rendű terheltet 6 rendbeli folytatólagosan elkövetett vesztegetés elfogadásának büntette [Btk. 291. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont I. és II. fordulat, (3) bekezdés c) pont], 2 rendbeli vesztegetés elfogadásának büntette [Btk. 291. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont I. és II. fordulat, (3) bekezdés c) pont], 13 rendbeli folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) és 4 rendbeli hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) miatt - halmazati büntetésül - öt év szabadságvesztésre, öt év közügyektől eltiltásra és öt év gépjármű szakoktatói foglalkozástól eltiltásra ítélte; a szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani; megállapította, hogy a X. rendű terhelt legkorábban a kiszabott szabadságvesztés büntetés kétharmad részének a kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra;

- a XV. rendű terheltet 4 rendbeli hivatali vesztegetés elfogadásának büntette [Btk. 294. § (1) bekezdés II. fordulat, (3) bekezdés 1. tétel aa) pont, b) pont I. és II. fordulat] miatt - halmazati büntetésül - egy év hat hónap - végrehajtásában három év próbaidőre felfüggesztett - szabadságvesztésre, három év közúti járművezetői vizsgabiztosi foglalkozástól eltiltásra és 300 napi tétel - napi tételenként 2.000 forint, összesen 600.000 forint - pénzbüntetésre ítélte, s rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén átváltoztatásáról; a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben állapította meg azzal, hogy esetleges végrehajtása során a XV. rendű terhelt feltételes szabadságra legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható.

[2] A Fővárosi Ítéltábla a 2019. február 13. napján meghozott 5.Bf.221/2018/47. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta,

- a X. rendű terhelt cselekményeit 1 rendbeli hivatali vesztegetés büntettének [1978. évi IV. törvény 253. § (1) bekezdés, (2) bekezdés I. fordulat], 8 rendbeli - 4 esetben folytatólagosan elkövetett - vesztegetés elfogadása büntettének [1978. évi IV. törvény 251. § (1) bekezdés, (2) bekezdés II. fordulat] és 15 rendbeli - 13 esetben folytatólagosan elkövetett - magánokirat-hamisítás vétségének (1978. évi IV. törvény 276. §) minősítette; a szabadságvesztés büntetést három évre, a közügyektől eltiltást három évre enyhítette; öt 200 napi tétel - napi tételenként 1.000 forint, összesen 200.000 forint - pénzbüntetésre is ítélte, s rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén átváltoztatásáról; a büntetést bünszervezetben elkövetővel szemben tekintette kiszabottnak; a szabadságvesztést fegyházban rendelte végrehajtani és megállapította, hogy a X. rendű terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható.

- a XV. rendű terhelt cselekményeit 4 rendbeli hivatali vesztegetés büntettének [1978. évi IV. törvény 250. § (1) bekezdés, (3) bekezdés] minősítette; a szabadságvesztés büntetést két évre súlyosította, a felfüggesztésre vonatkozó rendelkezést mellőzte és egyben két év közügyektől eltiltásra is ítélte; a büntetést bünszervezetben elkövetővel szemben tekintette kiszabottnak; a szabadságvesztést fegyházban rendelte végrehajtani és megállapította, hogy a XV. rendű terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható.

II.

[3] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a X. rendű terhelt védője és a XV. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt.

[4] A X. rendű terhelt védője felülvizsgálati indítványának lényege szerint a X. rendű terhelt munkaviszonyban állt a az I. rendű terhelt irányítása alatt álló céggel, és munkavállalóként az akkor hatályos Munka Törvénykönyve alapján a munkáltatója utasításainak megfelelően járt el, ezért a másodfokú bíróság által hivatkozott jogszabályhelyek és elvi határozatok a X. rendű terheltre nem alkalmazhatóak. Vitatta továbbá, hogy a X. rendű terhelt az átlagos munkavállaló ismeretein túlmenően információkkal rendelkezett volna a szervezet működéséről, tudata pedig a magánokirat-hamisítás elkövetésén kívül mást is átfogott volna. Mindezek alapján indítványozta a bünszervezeti elkövetés megállapításának mellőzését és a kiszabott büntetés enyhítését.

[5] A XV. rendű terhelt védője felülvizsgálati indítványának lényege szerint az elsőfokú bíróság által

megállapított és a másodfokú bíróság által pontosított tényállás a bünszervezet megállapításához szükséges ismérveket a XV. rendű terhelt tekintetében nem tartalmazza, így a bünszervezeti elkövetés tévesen került megállapításra, és emiatt törvénysértő büntetés került kiszabásra. Álláspontja szerint a XV. rendű terhelt vonatkozásában a szervezett bűnelkövetésre irányuló megegyezésének körülményeire, e megegyezés módjára, annak részleteire a tényállás nem rögzít tényeket, és pusztán abból, hogy a terheltek bűncselekményeket követtek el, a bünszervezetben történő elkövetés nem következik. Vitatta, hogy a terhelt tudata kiterjedt arra, hogy a cselekvősege egy bünszervezethez kapcsolódik, valamint sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság nem adott számot kellő mértékben arról, hogy miért találta megállapíthatónak a XV. rendű terhelt terhére a bünszervezetben történő elkövetést. Mindezekre figyelemmel a bünszervezeti elkövetés mellőzését, és a kiszabott szabadságvesztés büntetés próbaidőre történő felfüggesztését indítványozta azzal, hogy a büntetés végrehajtását a Kúria a felülvizsgálati indítvány elbírálásáig függessze fel, vagy az időközben esetleg megkezdett szabadságvesztés büntetést szakítsa félbe.

- [6] A Legfőbb Ügyészség BF.967/2019/2. számú átiratában a X. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványát alaptalannak, míg a XV. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványát részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta, s a megtámadott határozat (Fővárosi Törvényszék 24.B.952/2015/160. számú és a Fővárosi Ítéltábla 5.Bf.221/2018/47. számú ítélete) a X. rendű és a XV. rendű terheltek tekintetében hatályban tartását indítványozta.
- [7] Kifejtette, hogy alaptalan a X. rendű terhelt védőjének a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (korábbi Mt.) 104. § (1) bekezdésére való hivatkozása, miszerint a X. rendű terhelt munkavállalóként a munkáját a munkáltatójának, azaz az I. rendű terheltnek az utasítása szerint volt köteles ellátni. Önmagában az a körülmény ugyanis, hogy a bűncselekmény elkövetésére felhívó (jogszabályba ütköző) utasítást a (2) bekezdés szerint a munkavállaló nem köteles teljesíteni, nem pedig a (3) bekezdés szerint köteles megtagadni, semmilyen tekintetben sem mentesíti a munkavállalót a büntetőjogi felelőssége alól.
- [8] Rámutatott: a Be. 659. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványt a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni. A jogerős ítélet meghozatala után hatályba lépett enyhébb jogi előírások a felülvizsgálati eljárásban nem alkalmazhatók (BH 2005.165.). Erre figyelemmel a bünszervezet fogalmának a Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontjában írt definíciójában 2019. július 10. napján hatályba lépett módosulás a felülvizsgálati eljárásban nem alkalmazható.
- [9] A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint a Fővárosi Ítéltábla megalapozottan állapította meg a terhelti kör egy részének bünszervezetben történő bűnelkövetését, a másodfokú ítéletben ezzel kapcsolatban kifejtettekkel (5.B.221/2018/47. számú ítélet 118-119. oldal) egyetértett. A háromnál több személyből álló bűnözői csoport léte és a hosszabb időre szervezettség a megállapított tényállásból tényszerűen következik. A szervezet összehangolt működését az irányadó tényállás általános része részletesen tartalmazza, a csoport céljára pedig az általuk elkövetett bűncselekmények minősítéséből és a büntetési tételkeretektől vonható okszerű következtetés.
- [10] A jogalkalmazói gyakorlat szerint a bünszervezeti elkövetés esetén elégséges, ha a terhelt a bünszervezet tárgyi értelemben vett sajátosságainak, fogalmi ismérveinek az ismeretében csatlakozik cselekményével a bűnelkövetéshez, tehát egyfelől felismeri, hogy a szervezet összehangoltan működő, másfelől felismeri, hogy az a szerveződés, amelynek keretei között a konkrét bűncselekmény zajlik, nem egy alkalmi csoportosulás, hanem hosszú távú célok megvalósítására, súlyosabb megítélésű bűncselekmények elkövetésére alakult meg.
- [11] A X. rendű terhelt az irányadó tényállás szerint legalább 13 vizsgázó esetében igazolta fiktív módon a vezetési órák megtörténtét a kartonokon, több esetben a vizsga eredményének befolyásolására irányuló magatartási tilalmat megszegve jogtalan előny fejében segítséget nyújtott a vizsgázóknak annak érdekében, hogy a vizsgabiztosok a vizsgát megfelelő eredményűnek minősítsék, melynek során kapcsolatba került az autósiskolához hivatalosan nem kapcsolódó I. számú tanúval is, akitől

mindezért pénzt is kapott. Tisztában volt a vizsgabiztosok jogtalan befolyásolásával is. Mindezekből következik, hogy a felülvizsgálati indítványban foglaltakkal ellentétben a X. rendű terhelt tudata az összehangolt működésre, hosszabb időre szervezetségre és a súlyos, korrupciós bűncselekmények elkövetésére utaló adatokat átfogta, ezért a bünszervezeti elkövetés hiányára való védői hivatkozást a Legfőbb Ügyészség alaptalannak tartotta.

- [12] A XV. rendű terhelt javára benyújtott felülvizsgálati indítvánnyal kapcsolatban a Legfőbb Ügyészség azt fejtette ki, miszerint az ítéleti tényállás azt tartalmazza, hogy e terhelt az I. rendű terhelt által irányított autósiskola tanulói közül 2009. július 23., 2009. szeptember 22. és 29. napjain vizsgáztatott, mely alkalmakkor az I. rendű és a X. rendű terhelteken kívül a vizsgázók személyétől és az autósiskolától független az 1. számú tanú nevű személlyel egyezett meg a román állampolgárságú és anyanyelvű tanulók vizsgájának jogtalan előny fejében történő pozitív elbírálásában. Erre figyelemmel a XV. rendű terheltnak fel kellett ismernie a vezetői engedélyek jogtalan megszerzésére létrejött összehangoltan működő szervezetet, és a korrupciós kapcsolat révén hozzájuk csatlakozott. A bünszervezet megállapíthatóságának nem feltétele, hogy a szervezett bűnelkövetésre részletekbe menően előre megegyezzenek, vagy hogy a terhelt részleteiben ismerje a szervezet felépítését és működését, az összehangoltság meglétének természetéből adódóan nem követelmény a bünszervezetben cselekvők közvetlen kapcsolata, a más cselekvések, illetve a más cselekvők kilétének konkrét ismerete. Az összehangolt működés ugyancsak nem az alanyi bűnösség, hanem a bünszervezet fogalmi alapelemei fennállása megállapíthatóságának kérdése. Ehhez képest akár az egy „alapcselekmény” megvalósítása is alapul szolgálhat a bünszervezetben elkövetés megállapításához, míg a XV. rendű terhelt esetében 4 rendbeli hivatali vesztegetés büntette került megállapításra. Ezekre figyelemmel a bünszervezeti elkövetés hiányára való védői hivatkozást a Legfőbb Ügyészség a XV. rendű terhelt tekintetében alaptalannak tartotta.
- [13] Megjegyezte továbbá, hogy a felülvizsgálati indítványokban támadott büntetéskiszabás önmagában a felülvizsgálat tárgyát nem képezheti (BH 2005.337.III.). A büntetés kiszabásának felülvizsgálatára csak a bűncselekmény törvénysértő minősítése, illetve a büntetőjog más szabályainak megsértése esetén van lehetőség (BH 2006.390.). A büntetés önmagában akkor eshetne felülvizsgálat alá, ha az a büntetőtörvény valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközve volna a nemében és/vagy mértékében törvénysértő (BH 2012.239.). A X. rendű terhelttel szemben kiszabott 3 év szabadságvesztés büntetés, 3 év közügyektől eltiltás mellékbüntetés és 200.000 forint pénzbüntetés, valamint a XV. rendű terhelttel szemben kiszabott 2 év szabadságvesztés büntetés és 2 év közügyektől eltiltás mellékbüntetés azonban a terhükre megállapított bűncselekmények büntetési tételkereteire is figyelemmel törvényes.
- [14] Kifejtette: a Be. 659. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványt a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni. Az ügyben az elsőfokú eljárás idején még a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény volt hatályban, melynek 373. § (1) bekezdés III/a) pontjára figyelemmel a 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak volt helye akkor, ha az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan. A másodfokú bíróság eljárására azonban már a Be. hatályba lépését követően került sor, amely az indokolási kötelezettség megsértését már nem sorolja a felülvizsgálati okok közé.
- [15] A Legfőbb Ügyészség rámutatott, hogy a Be. 870. § (3) bekezdése szerint a korábbi jogszabály alapján előterjesztett indítvány elbírálását e törvény hatálybalépése után a bíróság mellőzi, és erről az előterjesztőt tájékoztatja, ha e törvény alapján nincs helye indítvány előterjesztésének. Így nincs helye felülvizsgálatnak akkor, ha valamely eljárási szabálysértés e törvény szerint már nem felülvizsgálati ok (BH 2019.6. és BH 2019.103.) Mindezekből következően a másodfokú bíróság a bünszervezeti elkövetésnek a XV. rendű terheltre vonatkozó indokolási kötelezettségnek a védő által hivatkozott megsértése miatt a felülvizsgálatot törvényben kizártnak tartotta.
- [16] A legfőbb Ügyészség átiratára mind a X. rendű, mind a XV. rendű terhelt védője észrevételt tett.

- [17] A X. rendű terhelt védője ismételten azt hangoztatta, hogy védence nem csatlakozott semmilyen bünszervezethez, csupán a munkáltatója utasítása szerint végezte a munkáját, és nem volt tudomása arról a folyamatról, amely miatt az ügyészség vádat emelt. Véleménye szerint a X. rendű terhelt terhére még a magánokirat-hamisítás sem lett volna megállapítható, mert a vezetési kartonokat nem ő használta fel.
- [18] A XV. rendű terhelt védője ismételten hangsúlyozta, hogy védence tekintetében a megállapított tényállás alapján nem vonható következtetés a bünszervezetben elkövetésre, és felülvizsgálati indítványa a kiszabott büntetés tartamát nem támadja.
- [19] A Legfőbb Ügyészség BF.967/2019/4. számú átiratában a X. rendű és a XV. rendű terhelt védői észrevételeivel kapcsolatban további észrevételt nem tett. Kifejtette, hogy a védők észrevételei a felülvizsgálati indítványaikban foglaltak lényegét ismételik meg azzal, hogy vitatják az ügyészi nyilatkozatban kifejtett álláspontot. A BF.967/2019/2. számú nyilatkozatban tett indítványát változtatás nélkül fenntartotta.

III.

- [20] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsülésen bírálta el.
- [21] A X. rendű terhelt védőjének, valamint a XV. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa egyaránt nem alapos.
- [22] A X. rendű terhelt védője a felülvizsgálati indítványát arra alapozza, hogy védence a korábbi Mt. 103. § (1) bekezdés b)-d) pontjai és (2) bekezdése alapján az őt, mint munkavállalót terhelő azon kötelezettségét teljesítette, mely szerint a munkavállaló köteles munkáját az elvárható szakértelemmel és gondossággal, a munkájára vonatkozó szabályok, előírások és utasítások szerint végezni, munkatársaival együttműködni, munkáját személyesen ellátni.
- [23] Hivatkozik továbbá a korábbi Mt. 104. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakra, miszerint a munkavállaló a munkát a munkáltató utasítása szerint köteles ellátni, de nem köteles a munkavállaló teljesíteni az utasítást, ha annak végrehajtása jogszabályba vagy munkaviszonyra vonatkozó szabályba ütközik. Álláspontja szerint a X. rendű terhelt csak a munkáltatója (az ügy I. rendű terheltje) utasításainak megfelelően járt el.
- [24] Az elsőfokú ítélet 50-51. oldala, továbbá az 53. oldal utolsó előtti bekezdése, az 56. oldal 3. bekezdése tartalmazza azt a jogszabályi környezetet, amely az elkövetési időszakban a közúti gépjárművezetők képzésére és vizsgáztatására vonatkozott.
- [25] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a gyakorlati vizsgákra bocsáthatóság érdekében az I. rendű terhelt a vezetési karton valótlán adatokkal történő vezetésére hívta fel az oktatókat - köztük a X. rendű terheltet -, akik ennek eleget tettek és a gyakorlati vizsgák során a fiktív bejegyzéseiket tartalmazó vezetési kartont a vizsgára bocsáthatóság ellenőrzésekor átadták az eljáró vizsgabiztosnak. Az I. rendű terhelt emellett abban állapodott meg a X. rendű terhelttel (is), hogy a vizsgákon jogtalan előny fejében a vizsga menetébe történő jogosulatlan beavatkozással, így a pedálok, adott esetben a kormány használatával, valamint a járműkezelési vizsga során kihúzott szabadon választott feladat és a forgalmi vizsgán a vizsgautvonal előzetes egyeztetésével, továbbá a vizsgák előtt a feladatok, illetve az útvonal begyakoroltatásával segítik a román állampolgárságú vizsgázókat, amennyiben azok a megfelelő összeget kifizették. Emellett az oktatók feladata volt az eljáró vizsgabiztosoknak jogtalan előny ígérese is annak érdekében, hogy a vizsgát a tanuló teljesítményének objektív, a rendeletben meghatározottak szerinti értékelése helyett az ígért pénzösszegre tekintettel megfelelt eredménnyel minősítsék (elsőfokú ítélet 57. oldal utolsó bekezdésétől).
- [26] A X. rendű terhelt konkrét cselekményeit a tényállás 2., 4., 7., 8., 11., 12., 15., 16., 17., 19.,

20., 24., 25., 28., és 33. pontjai tartalmazzák.

- [27] Az előző két bekezdésben kifejtettek kizárják azt, hogy a X. rendű terhelt nem tudott munkáltatója, az I. rendű terhelt utasításainak jogszerűtlenségéről. A vezetési kartonok valótlan adatokkal történő vezetéseért több ízben kisebb összegeket is elfogadott. Ilyen körülmények között azt állítani, hogy a X. rendű terhelt nem tudott az I. rendű terhelt által működtetett rendszerről, és csupán a munkáltatója utasításait követte, azt jelentené, hogy a X. rendű terhelt nem volt tisztában a rá vonatkozó jogszabályokkal, illetve tévedett cselekményei társadalomra veszélyességét illetően.
- [28] Ami pedig a munkajogi és büntetőjogi szabályok viszonyát illeti, az Alkotmánybíróság már egy korai határozatában kimondta: „A munkajogi szabályok szerződő felek - a munkáltató és munkavállaló - viszonyát rendezik. Teljesítésükhöz vagy megszegésükhöz munkajogi szabályokban meghatározott jogkövetkezmények fűződnek. Nem a munkajogi szabályok által rendezendő kérdés, hogy a munkaviszony keretében tanúsított valamely magatartás bűncselekménynek minősül-e, hanem ez a büntetőjogi felelősség feltételeit megállapító büntetőjogi szabályokra tartozik. A Btk.-ból következik, hogy a szabályaiba ütköző magatartás tilos, az ilyen magatartástól való tartózkodásra az Mt.-nek a munkavállalót ismételten köteleznie felesleges, szükségtelen. Az Mt. 104. § (2) bekezdése azzal, hogy a munkavállaló általános utasításteljesítési kötelezettsége alól kivételt állapít meg, feloldja a munkavállalót terhelő munkajogi és büntetőjogi kötelezettség közötti ütközést.” (1354/B/1992. AB határozat).
- [29] Másképp megfogalmazva: a korábbi Mt. 104. § (2) bekezdése azzal, hogy a munkavállalóra bízta: végrehajtja-e a munkáltató jogellenes utasítását, független attól, hogy a munkavállaló általa is tudottan, szándékosan bűncselekményt követ el.
- [30] Nem osztotta a Kúria a védő Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevételében foglalt azon álláspontját sem, hogy a X. rendű terhelt a magánokirat-hamisítást sem követte el, mert a vezetési kartonokat nem ő használta fel.
- [31] A közúti járművezetők képzésének és vizsgáztatásának részletes szabályairól szóló 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 2. § 30. pontja, 5. § (1) bekezdése, 6. § (2) és (7) bekezdése, valamint a rendelet 3. számú, a közúti járművezetők képzésére vonatkozó részletes eljárási rendet meghatározó melléklete részletesen szabályozza, hogy a vezetési kartont miképp kell kiállítani, hitelesíteni. A jogszabály 11. § (1) bekezdés d) pontja szerint a gyakorlati vizsgára jelentkezés feltétele, hogy a jelentkező a tanfolyam gyakorlati részét elvégezte, és erről a rendelet szerinti igazolást a vizsgaközpont részére bemutatta. A vezetési kartont a szakoktató a „Bizonylati Album”-ban előírt szabályok szerint kitölti és a tanuló az egyes gyakorlati órák megkezdésekor és befejezésekor - a gyakorlati foglalkozás kezdete és befejezése pontos idejének feljegyzése mellett - saját kezűleg aláírja. Nyilvánvaló tehát, hogy a vezetési kartonra a valótlan - de a jogszabály által megkövetelt - adatok felvezetése a szakoktató részéről szükséges feltétele a gyakorlati vizsgára bocsátásnak [rendelet 11. § (1) bekezdés d) és e) pont]. Annak pedig a felülvizsgálat szempontjából nincs jelentősége, hogy a X. rendű terhelt a magánokirat-hamisítást tettesként, társtettesként vagy bűnsegédként követte-e el. Egyébként a másodfokú ítélet ezzel kapcsolatos jogi indokolását a Kúria elfogadhatónak tartja (másodfokú ítélet 116. oldal utolsó bekezdés).
- [32] Ekként a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles - a X. rendű terhelt javára bejelentett felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján a X. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.
- [33] A XV. rendű terhelt védője kizárólag a bünszervezetben elkövetés megállapítását támadta, amely részben alaptalan, részben a törvényben kizárt. Mint ahogyan azt maga a részletesen megindokolt felülvizsgálati indítvány is tartalmazza a XV. rendű terhelt négy tényállási pontban volt érintett, és mint hivatalos személy, a jogtalan előnyért a hivatali helyzetével visszaélt.
- [34] A másodfokú bíróság alapos és helytálló álláspontot foglalt el akkor, amikor - többek között - a XV.

rendű terhelt cselekményeit is bünszervezetben elkövetettként minősítette. Helyesen idézte a bünszervezet megállapításához szükséges feltételekkel foglalkozó joggyakorlatot, ahhoz a Kúria az alábbi összegző megállapítást fűzi:

- [35] A bünszervezetben elkövetés megállapítására csak a konkrét bűncselekmény megvalósításának körülményei adhatnak alapot (4/2005. BJE határozat indokolás V/5-6. bekezdés). A jogegységi határozat II. pontjában elvi élel rögzítette, hogy a korábbi Btk. 98. § (1) bekezdése, illetve a Btk. 91. § (1) bekezdése akkor alkalmazható, ha az elkövető tudata a bünszervezet [korábbi Btk. 137. § 8. pontjában, a Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontjában] meghatározott tárgyi ismérveit átfogja. A tudati helyzet megállapítása a bünszervezet törvényi fogalmi elemei szerinti ténybeli körülményeken alapul, amelyek felismerése a XV. rendű terhelt számára a Kúria álláspontja szerint adott volt.
- [36] A bünszervezetben elkövetés megállapításához elegendő, ha az elkövető egyfelől felismeri, hogy a szervezet összehangoltan működő; másfelől, hogy az a szerveződés, amelynek keretei között a konkrét bűncselekmény zajlik, s amelynek működéséhez csatlakozik, nem elszigetelt, alkalmi csoportosulás. Erre a jogi következtetésre ad alapot, ha az elkövetési magatartások egymást kiegészítő jellegűek, és azok kapcsolódása a célzott és végrehajtott bűncselekményhez kölcsönös, az adott tényállászerű elkövetési magatartás keretei közé illeszkedő cselekmény más személy előző cselekményéhez társul, avagy a célzott bűncselekmény megvalósulásához további láncolatos tevékenységet feltételez. Az elkövetőnek a bünszervezetben elkövetést átfogó tudattartalmára vont következtetés alapja, hogy a bünszervezet törvény által meghatározott külső, tárgyi jellegű ismérvei kívülálló számára is felismerhetők.
- [37] Ehhez képest az elkövető tudatának nem arra kell kiterjednie, hogy a bünszervezet a törvényi előfeltételek szerint létrejött, hanem arra, hogy a bünszervezet tárgyi sajátosságainak ismeretében annak „működéséhez” csatlakozik, illetve annak keretében cselekszik. E tudattartalom csak szándékos, viszont egyenes és eshetőleges szándékú egyaránt lehet (BH 2019.261.).
- [38] A XV. rendű terheltnek az irányadó tényállásban foglalt magatartása alapján tisztában kellett lennie azzal, hogy cselekménye nem elszigetelt, hanem egy olyan folyamathoz kapcsolódik, amelyben román állampolgárok magyarországi vezetői engedélyhez juttatása az I. rendű terhelt által működtetett Kft. részéről szervezetten zajlik, abban részt vesznek a kft. által alkalmazott szakoktatók (11. és 25. tényállási pont), maga az I. rendű terhelt és a román közvetítő is (10. és 23. tényállási pont), és az eredményes gyakorlati vizsga érdekében vizsgáztatókat, köztük köztisztviselőt (őt magát) vesztegetnek meg.
- [39] A bünszervezetben elkövetés nem a bűncselekmény Különös Részben foglalt minősítő körülménye, így megállapítása a minősítést nem érinti. A felülvizsgálati indítvány sem a cselekmények minősítését, sem a XV. rendű terhelttel szemben kiszabott büntetést nem támadta, kizárólag a másodfokú bíróságnak a halmazati büntetést bünszervezetben elkövetővel szemben kiszabottnak minősítő rendelkezését sérelmezte. Mivel azonban a büntető anyagi jog szabályait az eljáró bíróságok nem sértették meg, és a kiszabott büntetés sem törvénysértő, a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles - a XV. rendű terhelt javára bejelentett felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megátadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján a XV. r. terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

IV.

- [40] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 653. § (1) bekezdésére figyelemmel a Be. 458. § (3) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [41] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén

alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2020. május 19.

Dr. Kónya István s.k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s.k. előadó bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró

Kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző